

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний коледж

Затверджено
педагогічною радою ХТЕК КНТЕУ
(протокол від 30 червня 2020 р. № 5)

Введено в дію наказом директора
від 30 червня 2020 р. № 231/1
Л. О. Радченко

ПОЛОЖЕННЯ

**про навчально-методичне забезпечення
у Харківському торговельно-економічному коледжі
Київського національного торговельно-економічного університету**

Харків – 2020

1. Загальні положення

1.1 Положення про навчально-методичне забезпечення у Харківському торговельно-економічному коледжі (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 1 липня 2014 року, «Про освіту» № 2145-VIII від 5 вересня 2017 року, «Про фахову передвищу освіту» № 2745-VIII від 6 червня 2019 року, Постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» № 1187-2015-п від 30.12.2015 р. та «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187» № 347-2018-п від 10 травня 2018 року, Листа Міністерства освіти і науки України № 1/9-434 від 9 липня 2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення» та Положення про організацію освітнього процесу в Харківському торговельно-економічному коледжі КНТЕУ.

1.2 Програма навчальної дисципліни (додаток 1) та робоча програма навчальної дисципліни (додаток 2) є нормативними документами Харківського торговельно-економічного коледжу Київського національного торговельно-економічного університету (далі – ХТЕК КНТЕУ, Коледж) і розробляються для кожної навчальної дисципліни відповідно до навчального плану спеціальності на основі освітньої програми, за якою здійснюється підготовка фахівців в Коледжі.

1.3 Програма навчальної дисципліни передбачена п. 12 ч. 3 ст. 34 та ч. 7 ст. 35 Закону України «Про вищу освіту».

1.4 Програма навчальної дисципліни розробляється колективом викладачів циклової комісії, рецензується провідними фахівцями галузі (у рецензії на програму має бути відображено відповідність програми навчальної дисципліни основним вимогам освітньо-професійної програми підготовки фахівців певного освітнього рівня), обговорюється і рекомендується до затвердження на засіданні циклової комісії, затверджується Педагогічною радою Коледжу; вводиться в дію після затвердження директором Коледжу.

1.5 Термін дії програми навчальної дисципліни – чотири роки. Програма обов'язково переглядається і перезатверджується цикловою комісією упродовж двох місяців із дня: затвердження нових стандартів освіти; нової редакції освітньої програми; внесення змін до навчального плану.

1.6 Відповідно до п. 38 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» навчально-методичне забезпечення передбачає наявність: усіх затверджених в установленому порядку освітніх програм, навчальних планів, за якими здійснюється підготовка здобувачів освіти; робочих програм з усіх навчальних дисциплін навчальних планів, які включають: програму навчальної дисципліни, заплановані результати навчання, порядок оцінювання результатів навчання, рекомендовану літературу (основну, допоміжну), інформаційні ресурси в Інтернеті; програм з усіх видів практичної підготовки до кожної освітньої програми; методичних матеріалів для проведення підсумкової атестації здобувачів освіти.

1.7 Основним документом навчально-методичного забезпечення дисципліни, передбаченим освітнім законодавством, є робоча програма навчальної дисципліни, вимоги до змісту якої встановлені п. 38 Постанови

Кабінету Міністрів України «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (програма навчальної дисципліни, заплановані результати навчання, порядок оцінювання результатів навчання, рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті).

1.8 Робоча програма навчальної дисципліни є документом, що визначає конкретний зміст навчальної дисципліни, компетентності та очікувані результати навчання, яких має набути студент відповідно до вимог стандартів освіти та освітньої програми, встановлює алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни з урахуванням міждисциплінарних зв'язків, необхідне методичне забезпечення та технологію оцінювання знань студентів.

1.9 Робоча програма як внутрішній нормативний документ закладає основи організації освітнього процесу та визначає навчально-методичні засади діяльності циклової комісії, визначає зміст навчально-методичних посібників для самостійного вивчення дисципліни, інших матеріалів методичного характеру, що забезпечують успішне опанування студентом програмного матеріалу.

1.10 Якщо навчальна дисципліна викладається студентам однієї спеціальності різних форм здобуття освіти (денної, заочної), то розробляється єдина робоча програма, в якій вказуються встановлені для цих форм здобуття освіти аудиторні заняття, самостійна робота, форми контролю.

1.11 У разі викладання навчальної дисципліни студентам різних спеціальностей з різним обсягом кредитів, розробляються кілька робочих програм.

1.12 Якщо навчальна дисципліна викладається здобувачам освіти різних спеціальностей з різним обсягом кредитів, то розробляється кілька робочих програм.

1.13 Термін чинності робочої програми навчальної дисципліни – один рік. Зміни до робочої програми, як правило, відповідають змінам, що вносяться до програми навчальної дисципліни (п. 1.5), а також стосуються уточнень системи контролю та оцінювання знань, планів практичних (семінарських, лабораторних) занять, переліку основних і додаткових джерел навчальної інформації та вносяться щорічно до початку нового навчального року.

1.14 Робоча програма розробляється провідним викладачем (лектором) для кожної навчальної дисципліни, обговорюється і затверджується на засіданні циклової комісії, погоджується із заступником директора з навчально-методичної роботи, завідувачем відділення, якому підпорядковується циклова комісія, та методистом Коледжу.

1.15 Силабус як навчально-методична програма навчальної дисципліни для студентів має містити опис предмету вивчення, мети та завдань, короткий зміст тем, завдання для самостійної роботи вимоги викладача щодо організації засвоєння, критерії оцінювання, список основних та додаткових джерел навчальної інформації.

1.16. Силабус (додаток 3) розробляється з метою забезпечення максимально повного і чіткого розуміння здобувачем освіти змісту та організації вивчення навчальної дисципліни. Силабус – це персоніфікована програма з кожної дисципліни, що готується для студента та пояснює йому суть і форму

навчання, конкретизує компетентності, які він здобуде в процесі оволодіння дисципліною, яким чином відбуватиметься оцінювання результатів навчання, які програмовані результати навчання очікуються та ін.

1.17. Силабус – це динамічний документ, який повинен бути актуальним на початок навчального року (семестру) та оперативно оновлюватися за необхідністю.

При формуванні силабусу навчальної дисципліни використовуються діючі стандарти освіти та сформовані на їх основі освітні програми підготовки фахівців певного рівня освіти.

Документ повинен містити посилання на Інтернет-ресурси (освітню програму; положення, що регулюють організацію освітнього процесу та порядок оцінювання результатів навчання студентів; положення про академічну доброчесність; інформацію про викладачів дисципліни та ін.).

1.18. Силабус розробляється педагогічним (науково-педагогічним) працівником, що викладає навчальну дисципліну, оновлюється на початок кожного навчального року (за необхідністю – семестру).

Силабус навчальної дисципліни обговорюється і затверджується на засіданні циклової комісії, погоджується із гарантом та завідувачем відділення, якому підпорядковується циклова комісія.

1.19. Інші документи і форми навчально-методичного забезпечення дисципліни визначаються цикловою комісією (групою забезпечення освітньої програми), виходячи із необхідності максимально повного надання здобувачам освіти всієї інформації та матеріалів, необхідних для успішного вивчення дисципліни.

Крім підручників та навчальних посібників, рекомендованих до використання студентам, обов'язковими складниками навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін є:

- конспекти лекцій;
- плани практичних/семінарських/лабораторних робіт з методичними вказівками щодо підготовки до їх проведення;
- методичні рекомендації та завдання до самостійної роботи студентів;
- матеріали до контрольних заходів (питання до екзамену/заліку, питання/завдання до модульних контрольних робіт, директорського контролю).

Ступінь необхідності розробки інших навчально-методичних матеріалів (індивідуальні завдання; збірники ситуаційних завдань (кейсів); приклади розв'язування типових задач чи виконання типових завдань; комп'ютерні презентації; ілюстративні матеріали; каталоги ресурсів тощо) викладач визначає особисто.

1.20. Викладач може надавати здобувачам освіти посилання на доступну для них наукову, навчальну та методичну літературу, а також на електронні ресурси та інші джерела інформації, у тому числі іноземні та міжнародні, які мають дозвіл власника авторських прав на вільне використання в освітньому процесі.

2 Структура та зміст програми навчальної дисципліни

2.1 Структура програми навчальної дисципліни

2.1.1 Складниками програми навчальної дисципліни є: титульна сторінка та зворот титульної сторінки; опис навчальної дисципліни; мета та завдання навчальної дисципліни; компетентності та очікувані результати навчання; зміст навчальної дисципліни (за модулями і темами); засоби діагностики результатів навчання, методи їх демонстрування; форма підсумкового контролю успішності; рекомендовані джерела інформації.

2.2 Зміст розділів програми навчальної дисципліни

2.2.1 Титульна сторінка та зворот титульної сторінки. *Титульна сторінка* містить обов'язкові реквізити, серед яких: назви міністерства, закладу освіти, структурного підрозділу (циклової комісії); номер протоколу і дату засідання педагогічної ради, де програму було затверджено; підпис директора, яким засвідчується затвердження і введення програми в дію; заголовок, назви: дисципліни, освітнього (освітньо-професійного) рівня, галузі знань, спеціальності, спеціалізації (за наявності), освітньої програми; мова навчання; місто та рік укладання. *Зворот сторінки* програми навчальної дисципліни містить інформацію про розробників, рецензентів; номер протоколу і дату засідання циклової комісії, на якому програму було обговорено та рекомендовано до затвердження, підпис голови циклової комісії та підписи осіб, з якими проходило погодження (заступник директора з навчально-методичної роботи, методист).

2.2.2 Опис навчальної дисципліни. В описі вказується *статус* навчальної дисципліни (обов'язкова чи варіативна); *рівень* підготовки фахівця, якому відповідає дисципліна. Вказується *обсяг навчальної дисципліни* в годинах та кредитах ЄКТС, відведених на її вивчення. Визначається *предмет, передумови* для вивчення дисципліни (перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше; перелік раніше здобутих результатів навчання тощо) та можливі *міжпредметні зв'язки*.

2.2.3 Мета та завдання навчальної дисципліни. *Мета* (бажаний кінцевий результат, отриманий внаслідок засвоєння дисципліни; компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна) та *основні завдання* вивчення (подаються шляхом формулювання системи знань, умінь і певного досвіду із зазначенням рівня їх сформованості, що дозволяє визначити очікувані результати навчання та забезпечує можливість розроблення необхідних засобів діагностики).

2.2.4 Компетентності та очікувані результати навчання (для обов'язкових дисциплін визначаються освітньою програмою і деталізуються; мають зазначати рівень їх сформованості, наприклад, через достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності чи подальшого навчання).

2.2.5 Зміст навчальної дисципліни (за модулями і темами). Структурування дисципліни за модулями та темами відбувається на основі інформації, необхідної для досягнення попередньо поставленої мети, і пов'язано з виявленням міжпредметних та внутрішніх зв'язків, що дозволяє уникнути повторів та забезпечити послідовне та логічне вивчення тем. Відбір змісту навчального матеріалу з кожної навчальної теми, з огляду на дидактичні

принципи науковості й доступності навчального матеріалу, системності й послідовності навчання, зв'язку навчання з професійною діяльністю тощо. Викладається зміст дисципліни у вигляді переліку модулів та тем, які побудовані відповідно до мети дисципліни.

2.2.6 Засоби діагностики результатів навчання, методи їх демонстрування. Рекомендується вид діагностичних засобів з урахуванням особливостей запланованих результатів навчання, а саме: екзаменаційні білети з теоретичними та практичними завданнями, комплексні (ситуаційні), тестові завдання, проекти, реферати, есе, презентації результатів досліджень, виступи на наукових заходах тощо.

2.2.7 Форма підсумкового контролю успішності. Зазначається екзамен чи залік є формою підсумкового контролю.

2.2.8 Рекомендовані джерела інформації. Наводиться перелік основних і додаткових джерел. У списку основних джерел вказуються підручники та навчальні посібники. Список додаткових джерел призначений для більш глибокого вивчення окремих модулів можна розширити за рахунок монографій, наукових статей, збірників. Викладач може надавати здобувачам освіти посилання на доступну для них наукову, навчальну та методичну літературу, а також на електронні ресурси та інші джерела інформації, у тому числі іноземні та міжнародні, які мають дозвіл власника авторських прав на вільне використання в освітньому процесі.

3 Структура та зміст робочої програми навчальної дисципліни

3.1 Структура робочої програми навчальної дисципліни

3.1.1 Складниками робочої програми навчальної дисципліни є: титульна сторінка та зворот титульної сторінки; опис навчальної дисципліни; мета вивчення дисципліни; обсяг навчальної дисципліни; статус дисципліни; передумови для вивчення дисципліни; очікувані результати навчання з дисципліни; критерії оцінювання результатів навчання; засоби діагностики результатів навчання, методи їх демонстрування; програма навчальної дисципліни; форми поточного та підсумкового контролю; інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою); рекомендовані джерела інформації.

3.2 Зміст розділів робочої програми навчальної дисципліни.

3.2.1 Титульна сторінка та зворот титульної сторінки. *Титульна сторінка* містить обов'язкові реквізити, серед яких: назви міністерства, закладу освіти, структурного підрозділу (циклової комісії); заголовок, назви: дисципліни, освітнього (освітньо-професійного) рівня, галузі знань, спеціальності, спеціалізації (за наявності), освітньої програми; мова навчання; відмітка про рекомендацію цикловою комісією робочої програми до затвердження; місто та рік укладання. *Зворот сторінки* робочої програми навчальної дисципліни містить: номер протоколу засідання педагогічної ради Коледжу, на якому була затверджена програма навчальної дисципліни, відповідно до якої складена робоча програма; інформацію про розробників, номер протоколу і дату засідання циклової комісії, на якому програму було обговорено та рекомендовано до затвердження, підпис голови циклової комісії, підписи осіб, з якими проходило

погодження (заступник директора з навчально-методичної роботи, методист, завідувач відділення).

3.2.2 Опис навчальної дисципліни. Вказується, складником освітньої програми підготовки здобувачів якого рівня вищої освіти (фахової передвищої освіти) є навчальна дисципліна, шифр і назва галузі знань, код і назва спеціальності, назва спеціалізації (за наявності).

3.2.3 Мета вивчення дисципліни (див. п. 2.2.3 Положення).

3.2.4 Обсяг навчальної дисципліни. Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (відповідно до ст. 50 Закону України «Про вищу освіту» та ст. 48 Закону України «Про фахову передвищу освіту»).

3.2.5 Статус дисципліни: обов'язкова чи вибіркова. Статус обов'язкових мають дисципліни, що є обов'язковими хоча б для однієї освітньої програми;

3.2.6 Передумови для вивчення дисципліни. Передумови для вивчення дисципліни (наприклад, перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше або перелік раніше здобутих результатів навчання тощо);

3.2.7 Очікувані результати навчання з дисципліни (див. п. 2.2.4 Положення).

3.2.8 Критерії оцінювання результатів навчання. Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуючи 100-бальну систему оцінювання.

3.2.9 Засоби діагностики результатів навчання, методи їх демонстрування (див. п. 2.2.6 Положення).

3.2.10 Програма навчальної дисципліни за модулями і темами.

- структура навчальної дисципліни;
- теми практичних занять;
- теми семінарських занять;
- теми лабораторних занять;
- самостійна робота.

3.2.11 Форми поточного та підсумкового контролю.

3.2.12 Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

3.2.13 Рекомендовані джерела інформації.

4 Збереження та доступність

4.1 Програма навчальної дисципліни зберігається на цикловій комісії в паперовому та електронному вигляді протягом дії освітньої програми. Робоча програма та силабус навчальної дисципліни – протягом одного року.

4.2 Після закінчення дії освітньої програми програму навчальної дисципліни в паперовому вигляді передають до архіву закладу освіти у встановленому порядку. Відповідальність за збереження програми, робочої програми, силабусу навчальної дисципліни та інших навчально-методичних матеріалів покладається на голову циклової комісії.

4.3 Здобувачам освіти має бути забезпечений вільний та зручний постійний доступ до силабусу, робочої програми навчальної дисципліни та іншого навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни (з урахуванням вимог законодавства щодо інформації з обмеженим доступом).

4.4 Рекомендовані для вивчення дисципліни джерела інформації мають бути доступні здобувачам освіти на безоплатній основі, зокрема: в бібліотеці, читальній залі, кабінетах циклових Комісій коледжу; на електронних ресурсах Коледжу; в державних реєстрах, інформаційних системах, базах даних тощо; на зазначених у програмі навчальної дисципліни зовнішніх електронних ресурсах, що надають вільний доступ до інформації.

3. Прикінцеві положення

3.1 Наказом директора за рішенням Педагогічної ради Коледжу вносяться зміни та доповнення до цього Положення, затверджується його нова редакція або Положення скасовується.

3.2 Це Положення набуває чинності з моменту його введення в дію наказом директора Коледжу.

Додатки

Додаток 1

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний коледж

Циклова комісія _____

Затверджено
Педагогічною радою ХТЕК КНТЕУ
(протокол від _____ № ____).

Директор _____ Л. О. Радченко

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва навчальної дисципліни

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень _____
(назва освітнього рівня)

галузь знань _____
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність _____
(код і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

освітня програма _____
(назва освітньої програми)

мова навчання _____

Розробники програми: _____
(прізвище, ініціали – вчений ступінь, учене звання, посада)

_____
(прізвище, ініціали – вчений ступінь, учене звання, посада)

Рецензент: _____
(прізвище, ініціали – вчений ступінь, учене звання, посада)

Обговорено та рекомендовано до затвердження цикловою комісією _____
протокол від « ____ » _____ 20__ року № ____.

Голова циклової комісії _____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)).

Погоджено:

Заступник директора
з навчально-методичної роботи

Методист

Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «назва дисципліни» складена відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти початкового рівня (короткого циклу) / першого (бакалаврського) рівня / фахової передвищої освіти, галузі знань шифр і назва галузі знань, спеціальності код і назва спеціальності, спеціалізації назва спеціалізації.

Обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни «назва дисципліни» відводиться _____ годин _____ кредитів ЄКТС.

Предмет вивчення навчальної дисципліни «назва дисципліни» _____

Передумови вивчення навчальної дисципліни _____

Міждисциплінарні зв'язки _____

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «назва дисципліни» є _____

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «назва дисципліни» є _____

Компетентності та очікувані результати навчання

Навчальна дисципліна «назва дисципліни» забезпечує набуття здобувачами освіти таких **компетентностей**:

_____

_____

Очікувані результати навчання:

_____

Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль 1 (назва модуля)

Тема 1.1 (назва і зміст теми)

Тема 1.2 (назва і зміст теми)

Модуль 2 (назва модуля)

Тема 2.1 (назва і зміст теми)

Тема 2.2 (назва і зміст теми)

Засоби діагностики результатів навчання, методи їх демонстрування

_____

Форма підсумкового контролю _____
(залік/екзамен)

Рекомендовані джерела інформації

Основні
Додаткові

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний коледж

Циклова комісія _____

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва навчальної дисципліни

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень

(назва освітнього рівня)

галузь знань

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

(код і назва спеціальності)

спеціалізація

(назва спеціалізації)

освітня програма

(назва освітньої програми)

мова навчання

Робоча програма навчальної дисципліни «назва дисципліни» розроблена на підставі програми навчальної дисципліни «назва дисципліни», затвердженої на засіданні Педагогічної ради Харківського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ (протокол від «__» _____ 20__ р. № ____).

Розробники: _____
(прізвище, ініціали – вчений ступінь, учене звання, посада)

_____ (прізвище, ініціали – вчений ступінь, учене звання, посада)

Затверджено на засіданні циклової комісії _____
(протокол від «__» _____ 20__ р. № ____).

Голова циклової комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Погоджено:

Заступник директора
з навчально-методичної роботи

Методист

Завідувач відділення

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «назва дисципліни» є складовою освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти початкового рівня (короткого циклу) / першого (бакалаврського) рівня / фахової передвищої освіти), галузі знань шифр і назва галузі знань, спеціальності код і назва спеціальності, спеціалізації назва спеціалізації.

Метою вивчення навчальної дисципліни «назва дисципліни» є _____

Обсяг навчальної дисципліни.

Форми здобуття освіти	Кредити ЄКТС	Години	Навчальні заняття				Самостійна робота
			лекції	практичні	семінарські	лабораторні	
Денна							
Заочна							

Навчальна дисципліна «назва дисципліни» вивчається:

- здобувачами освіти за денною формою на _____ курсі (курсах) у _____ семестрі (семестрах) і передбачає _____ залік (заліки), _____ екзамен (екзамени);
- здобувачами освіти за заочною формою на _____ курсі (курсах) у _____ семестрі (семестрах) і передбачає _____ залік (заліки), _____ екзамен (екзамени).

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова (вибіркова).

Передумови вивчення навчальної дисципліни «назва дисципліни» _____

Очікувані результати навчання: _____

Критерії оцінювання результатів навчання*

Рівні компетентності	Критерії оцінювання	За 100-бальною шкалою
Низький (недостатній)	Здобувач освіти не засвоїв більшості тем програми навчальної дисципліни, не вміє викласти зміст більшості основних питань. Не виконав більшості завдань кожної теми та поточного контролю в цілому. Володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, викладає його фрагментарно.	1–49
Середній (репродуктивний)	Здобувач освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми програми навчальної дисципліни, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань. Окремі завдання кожної теми та поточного контролю виконав не повністю, володіє матеріалом на репродуктивному рівні, здатний відтворити значну його частину, робить спроби аргументувати відповідь прикладами, може відтворити значну частину теоретичного матеріалу.	50–69

Достатній (конструктивний)	Здобувач освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання програми навчальної дисципліни. Вміє самостійно викласти зміст основних питань, виконав завдання кожної теми та поточного контролю в цілому, дає досить повну відповідь на поставлені запитання з незначними неточностями. Певною мірою володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його при виконанні практичних завдань. Розв'язує практичні завдання в стандартних ситуаціях, може наводити окремі власні приклади на підтвердження своїх думок.	70–89
Достатній (творчий)	Здобувач освіти повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, виявляє глибокі теоретичні знання та уміння застосовувати їх у різноманітних ситуаціях, розуміє значення навчальної дисципліни для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому. Може наводити переконливі оригінальні приклади з практики для доведення власної позиції. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.	90–100

* Запропоновані критерії мають розглядатися як приклад.

Засоби діагностики результатів навчання, методи їх демонстрування

(Наприклад: екзамени; комплексні екзамени; стандартизовані тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань).

Програма навчальної дисципліни

Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль 1 (назва модуля)

Тема 1.1 (назва і зміст теми)

Тема 1.2 (назва і зміст теми)

...

Модуль 2 (назва модуля)

Тема 2.1 (назва і зміст теми)

Тема 2.2 (назва і зміст теми)

...

Модуль 3 (назва модуля)

Тема 3.1 (назва і зміст теми)

Тема 3.2 (назва і зміст теми)

...

Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	усього	денна форма						заочна форма				
		аудиторні	у тому числі					аудиторні	у тому числі			самостійна робота
			лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		лекції	практичні	семінарські	
Модуль 1 (назва модулю)												
Тема 1. (назва теми)												
...												
Тема **. (назва теми)												
Разом за модулем 1												
Модуль *** (назва модулю)												
Тема 1. (назва теми)												
...												
Тема **. (назва теми)												
Разом за модулем ***												
Усього												

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Години	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1 (назва модулю)			
1	Тема (назва теми)		
	Підтема (назва теми заняття)		
	Підтема (назва теми заняття)		
**	Тема (назва теми)		
	Підтема (назва теми заняття)		
	Підтема (назва теми заняття)		
Разом за модулем 1			
Модуль 2 (назва модулю)			
1	Тема (назва теми)		
	Підтема (назва теми заняття)		
	Підтема (назва теми заняття)		
**	Тема (назва теми)		
	Підтема (назва теми заняття)		
	Підтема (назва теми заняття)		
Разом за модулем 2			
Модуль *** (назва модулю)			
1	Тема (назва теми)		
**	Тема (назва теми)		
	Підтема (назва теми заняття)		
	Підтема (назва теми заняття)		
Разом за модулем ***			
Усього			

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Години	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1 (назва модулю)			
1	Тема (назва теми)		
**	Тема (назва теми)		
Разом за модулем 1			
Модуль *** (назва модулю)			
1	Тема (назва теми)		
**	Тема (назва теми)		
Разом за модулем ***			
Усього			

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Години	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1 (назва модулю)			
1	Тема (назва теми)		
	Підтема (назва теми заняття)		
	Підтема (назва теми заняття)		
Разом за модулем 1			
Модуль *** (назва модулю)			
1	Тема (назва теми)		
**	Тема (назва теми)		
	Підтема (назва теми заняття)		
	Підтема (назва теми заняття)		
Разом за модулем ***			
Усього			

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Години	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1 (назва модулю)			
1	Тема (назва теми)		
**	Тема (назва теми)		
Разом за модулем 1			
Модуль *** (назва модулю)			
1	Тема (назва теми)		
**	Тема (назва теми)		
Разом за модулем ***			
Усього			

Форми поточного та підсумкового контролю: (наприклад, індивідуальна, групова, фронтальна перевірки; усний, письмовий, практичний, тестовий, модульний контроль; залік, екзамен).

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Рекомендовані джерела інформації

**Основні
Додаткові**

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний коледж

Циклова комісія _____

Затверджено

цикловою комісією _____

протокол від ____ _____ 2020 р. № ____

Голова циклової комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

СИЛАБУС

Назва навчальної дисципліни

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень

фахова передвища освіта/ початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти/ перший (бакалаврський) рівень вищої освіти)

(назва освітнього рівня)

галузь знань

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

(код і назва спеціальності)

спеціалізація

(назва спеціалізації)

освітня програма

(назва спеціалізації)

мова навчання

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «назва дисципліни» розроблений на підставі програми навчальної дисципліни «назва дисципліни», затвердженої на засіданні Педагогічної ради Харківського торговельно-економічного коледжу КНТЕУ (протокол від «___» _____ 20__ р. № ___).

Розробник: _____
(прізвище, ініціали – вчений ступінь, учене звання, посада)

Затверджено на засіданні циклової комісії _____
(протокол від «___» _____ 20__ р. № ___).

Голова циклової комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Завідувач відділення

1. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Посада	Педагогічна категорія	Наук. ступінь, вчене звання	Наукові інтереси	Контактна інформація
					№ телефону, e-mail, графік консультацій

2. Політика навчальної дисципліни

Організація навчання. Вимоги до: відвідування занять, обов'язковості виконання завдань викладача дотримання норм праці в освітньому середовищі, систематичності в роботі з навчальною, навчально-методичною та науковою літературою (в т. ч. з матеріалами лекцій) та ін. Посилання на відповідне Положення ХТЕК КНТЕУ.

Академічна доброчесність. Вимоги вияву самостійності у виконанні завдань; неприпустимості списування під час виконання завдань контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв); коректності посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей; неприпустимості плагіату в письмових роботах та виступах (додати свої вимоги). Посилання на відповідне Положення ХТЕК КНТЕУ.

Оцінювання. Види контролю навчальних досягнень, використовувані при вивченні дисципліни. Шкала та критерії оцінювання. Умови допуску до модульного та підсумкового контролю та подання апеляції. Посилання на відповідні Положення ХТЕК КНТЕУ.

Дедлайни та перескладання. Вимога дотримання термінів подання завдань на перевірку, наслідки порушення. Умови допуску до перескладання модульного та підсумкового контролю. Графік та форми перескладання. Посилання на відповідні Положення ХТЕК КНТЕУ.

Викладач може подати свої вимоги, щоб максимально врахувати ситуації, які можуть виникнути при організації вивчення навчальної дисципліни.

3. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни.

Необхідно вказати назву, код навчальної дисципліни за освітньою програмою, кількість кредитів, що відводяться на її вивчення. Основою визначення пререквізитів та постреквізитів навчальної дисципліни є структурно-логічна схема освітньої програми.

Пререквізити – дисципліни (модулі, теми дисциплін), на матеріалі яких формується необхідний для засвоєння навчальної дисципліни рівень компетентностей.

Постреквізити – дисципліни, вивчення яких вимагає рівня компетентності, здобутого в результаті вивчення навчальної дисципліни.

4. Характеристика навчальної дисципліни.

Призначення навчальної дисципліни.

Мета вивчення навчальної дисципліни.

Завдання навчальної дисципліни.

Програмні компетентності.

Програмні результати навчання за дисципліною «*назва дисципліни*»

Результати навчання за дисципліною	Методи навчання	Методи оцінювання
ПРН...		
...		
ПРН...		

5. Зміст навчальної дисципліни.

5.1. Розподіл годин/тем за видами занять

№ з/п	Назва теми навчальної дисципліни	Форми організації навчання				Усього
		Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	

5.2. Самостійна робота

Розділ силабусу «Самостійна робота» має містити перелік і зміст завдань, видів самостійної роботи, рекомендації щодо її організації та виконання. Він найбільш повний і є посібником для підготовки до занять.

Завдання для самостійної роботи подаються за модулями та темами відповідно до кількості годин, визначених робочою програмою навчальної дисципліни. При цьому студенту має бути повідомлено про те, якою кількістю балів оцінюється кожна із запропонованих форм роботи.

№ з/п	Тема	год.	Форма роботи	Кількість балів	Зміст завдання
1.	Тема 1.	6	реферат	усього за темою	
		2	доповідь		
		1	підготовка контрольних питань		
		1	практичні завдання		

За темами навчальної дисципліни подаються:

- теми доповідей;
- контрольні питання;
- практичні завдання;
- інші форми завдань (з урахуванням специфіки навчальної дисципліни).

Форми завдань для самостійної роботи подаються в такий спосіб, щоб викладач мав змогу не дублювати їх при заповненні таблиць, а лише вказувати, де знайти завдання (як наведено у прикладі).

У цьому ж розділі пропонуються:

- питання для підготовки до модульного контролю (за модулями і темами);
- питання до екзамену.

5.3. Тематичний план лекцій

№ з/п	Назва теми лекції	год.	Форма проведення	Завдання для студентів до лекції

5.4. Тематичний план практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми практичного (семінарського) заняття	год.	Форма проведення	Завдання для студентів до практичного (семінарського) заняття

5.5. Тематичний план лабораторних занять

№ з/п	Назва теми лабораторного заняття	год.	Форма проведення	Завдання для студентів до лабораторного заняття

6. Контроль і оцінка результатів навчання

6.1. Види контролю

Поточний. Здійснюється на практичних заняттях. За змістом включає перевірку розуміння та запам'ятовування студентом навчального матеріалу, що охоплюється темою лекційного та практичного занять, умінь самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислити зміст теми, що вивчається, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал, а також завдань самостійної роботи.

Модульний. Проводиться на останньому занятті модуля протягом двох академічних годин. До модульного контролю допускаються студенти, які виконали у повному обсязі всі види навчальних робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Проводиться, як правило, методом

тестування. Результати модульного контролю доводяться викладачем до відома студентів протягом тижня після його проведення. При цьому оцінка може бути збільшеною в залежності від активності студента на заняттях, своєчасності та ретельності опрацювання навчальних матеріалів, участі в олімпіадах, наукових конференціях тощо.

Підсумковий (семестровий). Проводиться у формі, яку доцільною вважає викладач (тестування, письмовий екзамен, усний екзамен). Питання мають охоплювати зміст усіх тем. Якщо екзамен проводиться за білетами, то вони повинні включати три питання, відповіді на які передбачають вияв знань змісту навчальної дисципліни.

6.2. Розподіл рейтингових балів за видами контролю Екзамен/підсумкова залікова робота

поточний														модульний		підсумковий (семестровий)
модуль 1						модуль 2								М 1	М 2	
90						90								10	10	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
15	15	15	15	15	15	10	10	10	10	10	10	10	10	10		

Залік

поточний														модульний		сума
модуль 1						модуль 2								М 1	М 2	
95						95								5	5	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
16	16	16	16	16	15	11	10	11	10	11	10	11	10	11		

6.3. Графік виконання завдань

Графік виконання завдань визначається відповідно до розкладу проведення лекційних і практичних занять з навчальної дисципліни «назва навчальної дисципліни».

6.4. Шкала оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою КНТЕУ.

6.5. Форми контролю

У процесі контролю рівня сформованості компетентностей студентів використовуються такі його форми: індивідуальний, груповий, фронтальний, комбінований; самоконтроль; взаємоконтроль.

6.6. Критерії оцінювання знань студентів

Рівні компетентності	Критерії оцінювання	За 100-бальною шкалою КНТЕУ
Низький (недостатній)	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, викладає його фрагментарно.	1–49
Середній (репродуктивний)	Студент дає неповну відповідь на запитання, володіє матеріалом на репродуктивному рівні, здатний відтворити значну його частину, робить спроби аргументувати відповідь прикладами, може відтворити значну частину теоретичного матеріалу.	50–69

Достатній (конструктивний)	Студент дає досить повну відповідь на поставлені запитання з незначними неточностями. Певною мірою володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його при виконанні практичних завдань. Розв'язує практичні завдання в стандартних педагогічних ситуаціях, може наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок.	70–89
Достатній (творчий)	Студент дає вичерпну відповідь на запитання, виявляє ґрунтовні теоретичні знання та уміння застосовувати їх у різноманітних педагогічних ситуаціях. Може наводити переконливі оригінальні приклади з практики для доведення власної позиції.	90–100

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені з «назва навчальної дисципліни»

Критерії оцінювання	За 100- бальною шкалою
Частково та поверхово розкриті лише окремі положення питання і допущені при цьому певні суттєві помилки, котрі значно впливають на загальне розуміння питання; поверхово, з помилками визначені ті чи інші поняття або сформульовані висновки з теоретичного положення, але з суттєвими помилками.	0–5
Правильно визначено сутність питання. При цьому недостатньо або поверхово розкрито більшість його окремих положень, існують окремі помилки, які частково впливають на загальне розуміння проблеми; частково і поверхово визначено те чи інше поняття або сформульовано висновок з теоретичного положення, але з неточностями та помилками.	5–15
правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання; правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення; правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.	15–25
Правильно визначено сутність питання, але розкрито його не повністю, з незначними помилками; правильно, але лише частково визначено те чи інше поняття або частково проаналізовано і зроблено висновок з теоретичного положення.	25–30
В цілому розкрито теоретичне питання, однак не повно і з деякими неточностями. При цьому не використано на достатньому рівні обов'язкову літературу; повністю розкрито сутність поняття, подано його чітке визначення або проаналізовано і зроблено висновок з конкретного теоретичного положення.	30–35
Повно та ґрунтовно розкрито теоретичні питання, при цьому використана не лише обов'язкова, а й додаткова література; повністю розкрито сутність понять, подано його чітке визначення або проаналізовано і зроблено висновок з конкретного теоретичного положення.	35–40

*Викладач має адаптувати критерії до своєї навчальної дисципліни.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

Додаткові